

II. správa SNB
analytický odbor

Č.j.: CB - 0077/74/03 - 89

V Praze dne 13. dubna 1989

Výtisk číslo : 2

Počet listů : 1

Přílohy : 2/3 + 1/5

Denní situační zpráva č. 74/89 ze dne 13.4.1989.

- K bodu 2a) :
k bodu 2b) : viz příloha č. 1
k bodu 3) :
k bodu 4) : viz příloha č. 2

Náčelník II. správy SNB

plk. PhDr. Karel VYKIPĚL

Rozdělovník:

č. 1 - OAI VOS FMV

č. 2 - DOMO

č. 3 - I. ZNS **Zničeno**

č. 4 - ZNS

č. 5 - ZNS

Příloha číslo 1

k č.j.: CB - 0077/74/03 - 89

Výtisk číslo : 1

Počet listů : 2

K bodu 2b) :

Rozdělovník č. 1 :

Dne 15.4.1989 v dopoledních hodinách bude v Praze na Staroměstském náměstí zahájena dvoudenní podpisová akce za propuštění signatáře CH-77 Stanislava DEVÁTÉHO.

Uvedenou akci organizuje CH-77, konkrétně Jan URBAN a Petr UHL, ve spolupráci se všemi ostatními tzv. občanskými aktivitami - Nezávislé mírové sdružení (NMS), Demokratická iniciativa (DI), Společenství přátel USA (SPUSA), ČESKÉ DĚTI, Klub právní pomoci (KPP) a Mírový klub Johna LENNONA. V prostoru Staroměstského náměstí a přilehlých ulicích se bude od cca desáté hodiny (čas nemusí být přesný) pohybovat několik dvojic, které budou zastavovat náhodné chodce, vysvětlovat jim, kdo je to DEVÁTÝ, proč je ve vazbě a požadovat podpisy na připravenou protestní petici.

V případě, že některá z dvojic bude zadržena Bezpečností, okamžitě bude nahrazena jinou dvojicí. Tyto "náhradní" dvojice budou přítomny v uvedeném prostoru a nestoupí jako náhrada po vlastním uvážení, bez dalších pokynů.

Podpisové archy mají být v pondělí dne 17.4.1989 zaslány oficiálním orgánům - Předsednictvu federální vlády ČSSR, FMV apod.

Poznatek byl získán Pramenem č. 1 dne 12.4.1989 a lze ho považovat za pravdivý. Jeho pravdivost je potvrzena dalšími Prameny.

V součinnosti s S StB Praha jsou přijímána opatření k paralyzování uvedené akce.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍCH SLUŽEB

Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1.1.2008 podle ustanovení § 157 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.

Výtisk číslo : 1

Počet listů : 1

K bodu 4:

Rozdělovník č. 1:

Čs. lékařská společnost J. E. Purkyně se svými odbornými společnostmi organizuje v roce 1989 16 mezinárodních kongresů a symposií a dalších 6 bilaterálních a multilaterálních symposií.

Při přípravě kongresů a symposií byly jako vždy rozeslány do zahraničí předběžné přihlášky, na kterých se zájemci přihlašují k účasti. V současné době je u jednotlivých akcí zjišťováno, že počty zahraničních účastníků ze Západu, s nimiž se na akce podle předběžných přihlášek počítalo, značně klesly. Řádově jde o desítky lidí u jednotlivých kongresů a symposií. Jedním z největších důvodů přerušování účasti jsou lednové události a demonstrace v Praze, odsouzení a věznění Václava HAVLA a dalších aktivistů nezávislých iniciativ.

Poznatek byl získán dne 10.4.1989 Pramenem č. 1 a lze ho považovat za pravdivý. Pramen byl zaměřen k signalizaci dalších negativních jevů v této problematice.

ZRUŠEN STUPEŇ
UTAJENÍ

Výtisk č.: 2

Počet listů : 5

K bodu 2b

DNE 12. ledna 1989

Rozdělovník č. 1

Dne 12.4.1989 v odpoledních hodinách navštívil ideologického tajemníka ÚV SSM s. Lébla aktivista NMS (Nezávislého mírového sdružení) sign.CH-77 Jan CHUDOMEL a Jan SVOBODA. Cílem jejich návštěvy bylo projednat organizační stránku zabezpečení diskusního fóra mezi NMS a SSM, které se uskuteční dne 13.4.1989 od 15.00 hod. v malém společenském sále na Žofíně v Praze 1. Při tomto dvoustranném jednání oba zástupci NMS akceptovali podmínky SSM, jež spočívaly v tom, že organizátorem celé akce bude SSM, proto také zhotoví pozvánky na tuto akci a v místě jejího konání ÚV SSM zabezpečí pořadatelskou službu. Dále přistoupili na téma diskuse, které bude spočívat v objasnění :

- sociálních aspektů výkonu základní vojenské služby (ZVS)
- problematiky náhradní civilní služby.

Souhlasili rovněž s tím, že uvedená diskuse bude mít ohraničenou dobu jednání na 3 hodiny.

V závěru cca dvouhodinového jednání byli s. Léblem upozorněni, aby zvážili, komu předají 30 ks pozvánek, které převzali s tím, že v první řadě by NMS mělo mít zájem, aby se jednání zúčastnili zástupci NMS a tak dali předpoklad pro další možné pracovní setkání.

Dne 13.4.1989 ve 14,30 hod. se do prostoru před Žofínem dostavilo 15 zástupců NMS, kteří zjevně očekávali příchod dalších účastníků diskuse. Při tomto prodlévání ostentativně drželi v rukou pozvánky na diskusi. Krátce před 15.00 hod., po příchodu Jana URBANA, signatáře Charty 77 a člena Východoevropské informační agentury (VIA), vstoupili

do společenského sálu Jan SVOBODA, Josef KUHN, Martin ŠMÍD, Ruth ŠORMOVÁ, Jindřich KONEČNÝ, Pavel JÉGL, Lubor KONVIČKA, signatář CH-77 Jan CHUDOMEL, Martin LITOMISKÝ, Stanislav PENC, Radek ZEMAN, Rudolf SLÁNSKÝ, Jiří PAYNE, dále redaktor Lidových novin ZUKAL a student FVL UK Praha, přívrženec brněnského ; seskupení NMS Sdružení.

Zástupce ÚV SSM doplnili z ČSMV ss. Sedlák, Grygar, Burger, Fiala, Braunová. ČSLA byla zastoupena pouze s. Martinem Cardovským a pracovníky ČSLA na ÚV SSM, neboť ze strany HPS ČSLA bylo odmítnuto požadované experty na diskusi vyslat.

Vlastní diskusní jednání začalo v 15.15 hod. a za NMS je vedl Jan SVOBODA a za ÚV SSM vedoucí oddělení zájmové činnosti s. Ivan CHOCHOLOUŠ.

V průběhu celého jednání nejaktivněji vystupoval Jan URBAN, který se netajil již při vstupu do jednacího sálu svojí příslušností k CH-77 a VIA. Přednesl zprávu analyticky zpracovanou z podkladů získaných v ozbrojených složkách PLR a Bundeswehru NSR.

Uvedenou zprávu označil jako sociologický výzkum, který je šokující (příkladně uvedl, že příslušníci útočné armády Bundeswehru mají v sobotu a v neděli volno, dále žádal, aby problematikou branců a vojáků ZVS se zabýval Sbor sociálních kurátorů a psychologů, jejichž činnost by byla omezena pouze hranicemi ČSSR a upravena pravomocí kdykoliv a kdekoliv řešit ty případy vojáků, na které bude tento Sbor upozorněn zástupci tzv. nezávislých občanských iniciativ, s odůvodněním stále více se projevujícího šikanování a páchání trestné činnosti na vojácích, zájem o sociální podmínky vojáků, frustrace, další změny v psychice v důsledku výcviku, řešení náboženské otázky, mezilidských vztahů apod.).

Diskuse byla dále rozčleněna na tři zásadní témata. První téma se zabývalo otázkami dovolené vojáků ZVS, kde Svoboda, Konečný a Penc ve svých vystoupeních požadovali její rozdělení na řádnou, zvláštní a sociální s tím, že

řešení udělování dovolených není v souladu se Zákoníkem práce a navrhli dělbu řádné dovolené prodloužit ze současných deseti na dvacetjedna dní. Žádali o taxativní vymezení důvodů udělení zvláštní dovolené (svatba, úmrtí v prvním a druhém pokolení, narození dítěte apod.). Ze strany Kuhna jako bývalého vojáka z povolání ČSLA bylo upozorněno na nesprávné postupy velitelů při udělování dovolené, které se běžně v praxi projevují. Svobodou, jako mluvčím NMS, bylo požadováno, aby vojáci ZVS, kteří mají dvě a více dětí, nebyli podrobováni výkonu ZVS, ti, kteří mají jedno dítě, aby vykonávali ZVS v místě trvalého bydliště.

Ze strany zástupců SSM bylo na uvedené požadavky reagováno v obecné poloze s tím, že tuto oblast je nutno řešit podle konkrétních podmínek před nástupem brance na ZVS.

Druhá oblast diskuse se zabývala otázkou krátkodobého opuštění posádky, volným časem vojáků a jeho využíváním. K tomuto okruhu aktivně vystoupil Slánský se Zukalem, kteří požadovali, aby udělování „opuštěáku“ bylo uzákonněno a nebylo ponecháno na benevolenci velitelů.

K využití volného času vojáků bylo prostřednictvím zástupce Ekumenické rady požadováno, aby věřícím bylo umožněno pravidelně navštěvovat bohoslužby a používat námoženské literatury. V této souvislosti dále žádal, aby proti věřícím vojákům nebylo postupováno represivně. Zazněl i podnět, aby po skončení výcviku mohli vojáci využívat civilní oděv, jako je tomu u armád v KS.

Kritice byla vystavena i otázka početního stavu ČSLA, kdy NMS požaduje snížení o 12 000 mužů. Argumentováno bylo tím, že v případě vytvoření stavebních jednotek dojde k podplácení a dalšímu neoprávněnému obohacování, neboť každý branec bude mít zájem se ZVS vyhnout.

Třetím okruhem diskuse byla právní výchova vojáků a možnost odepření ZVS z důvodu svědomí. Zde aktivně vystoupil zástupce tzv. Českých dětí Stanislav Penc. Požadoval vytvoření "Nezávislého svazu vojáků", který by se zabíral otázkou právní výchovy a právní ochrany vojáků ZVS. Tato struktura by měla nahradit v prostředí ČSLA SSM, který je zde formální a nehájí zájmy vojáků.

Závěr diskuse provedl v 17.45 hod. s. Chocholouš, kdy uvedl, že na příštím setkání bude diskuse řízena podle scénáře, který vyplynul z této besedy a bude se orientovat na řešení

- diferencovaného přístupu k udělování "opuštěných" a vycházek;
- vytvoření podmínek pro relaxaci vojáků ZVS;
- problému věřících v řádách vojáků ZVS;
- oblast sociálních a psychologických problémů vojáků ZVS.

Po skončení diskuse odešel Chudomel, Kuhn, Jégl, M. a R. Zemanové, Konvička a Kříž do restaurace "U Bubeníků" v Praze 1. Zde provedli zhodnocení celé besedy, ze které vyznělo následující shrnutí:

- NMS bude pokračovat v dialogu, který byl se SSM navázán s tím, že NMS nezáleží na tom, co jme projednáváno, ale především jde NMS o udržení vztahu a pokračování v dialogu s oficiální strukturou;
- NMS kalkuluje s tím, že po upevnění vazeb a jejich všeobecném zveřejnění, nastoupí na místo NMS profesionálové typu Zukal, Urban, Slánský, Dienstbier apod., kteří diskreditaci SSM a dalších oficiálních institucí dokončí;
- NMS se v žádném případě nemíní orientovat pouze na otázky spojené s ČSLA a VZS, ale bude se zabývat i dalšími oblastmi a tématy, o které se zajímá široká veřejnost z řad čs. mládeže;

- od "posledních sobot" NMS i přes probíhající dialogy neustoupí a bude pokračovat v jejich organizování.

Poznatky byly získány dne 13.4.1989 účastí Pramenů č. 3 na uvedeném diskusním fóru a jsou pravdivé. Vzhledem k tomu, že lze předpokládat, že průběh diskuse bude v užším kruhu mezi NMS a členy dalších aktivit rozebírán, budou ve spolupráci se SSM přijata adekvátní opatření, odpovídající dané situaci v prostředí NMS a jeho dalším záměrům.

ARCHIV BEZPEČNOSTNÍ SLUŽBY
Zrušen stupeň utajení (svazku) dnem 1. 1. 2008 podle ustanovení § 13 odst. 3 zák. č. 412/2005 Sb.